

Verslag Architectuurraad | 08-10-2015 |

Aanwezig: Arjan Aarnink (CITO), Bart Ratgers (CvTE), Bram Gaakeer (OCW), Brian Dommissie (Kennisnet), Daniel van Winsum (Hogeschool Utrecht, HORA), Gerald Groot Roessink (DUO), Henk Nijstad (Bureau Edustandaard / Kennisnet), Jacob Hop (saMBO-ICT), Paul de Wit (Van Dijk Educatie), Ariane Goossens (SURFmarket / Bureau Edustandaard), Rob van der Staij (ThiemeMeulenhoff, GEU), Tonny Plas (SION), Roberto Wiredu (Onderwijsinspectie), Joost van Dijck (VDOD, Rovict), Dirk Linden (Kennisnet CTO).

Afwezig met kennisgeving: Hans Nouwens (TU delft), Edwin Verwoerd (Iddink)

Alle hieronder genoemde presentaties staan op de [betreffende Edustandaard-pagina](#)

1. Opening, mededelingen, notulen, agenda

Speciaal welkom voor Dirk Linden (Kennisnet CTO) die als lid van de kerngroep SION overkomt naar de Architectuurraad. Dirk is CTO en stuurt de centrale architectuurgroep van Kennisnet aan. De architecten die daaronder vallen participeren reeds, soms zelfs als standaardisatie-expert, in diverse Edustandaard-werkgroepen.

De concept-agenda wordt overgenomen.

De notulen van de bijeenkomst van 18 juni worden aangenomen.

2. Inspectie van het Onderwijs en de ROSA referentiearchitectuur

Robert Wiredu, architect bij de Inspectie van het Onderwijs, presenteert hun eerste uitwerking van de enterprise architectuur en de relatie met de ROSA. Onder andere het programma Toezicht 2020 drijft architectuurontwikkeling en -vernieuwing. Aspecten daarin zijn de verschuiving naar inspectie op bestuursniveau ipv. Schoolniveau, de verschuiving van jaarlijkse inspectie naar 4-jaarlijkse inspectie etc. Dit alles heeft consequenties voor de informatievoorziening, zowel intern als extern (naar de keten toe). De genoemde principes zijn op een TOGAF-manier uitgewerkt, dus incl rationale etc.

Er wordt opgemerkt dat er nog veel gebruik wordt gemaakt van batchgewijze duplicering van data. Roberto geeft aan dat IBIS, het onderliggende centrale inspectiesysteem in de afgelopen 5-6 jaar organisch is gegroeid incl. de koppelingen. Dit is juist nu een van de aandachtspunten in de architectuur. Verdere uitwerking van de inspectie-processen zullen leiden tot eisen als 'realtime gegevensuitwisseling noodzakelijk'.

Gerald Groot Roessink ziet aanknopingspunten om de uitwisseling met DUO te verbeteren. Daarnaast mist hij de nieuwe SKOS-afspraken over informatiemodellering die bij het Forum Standaardisatie is aangenomen. Hij voorziet dat uitvoeringsorganisaties SKOS zullen gaan gebruiken, omdat deze wordt opgenomen in de GDI-overheid infrastuctuur. Ook verwacht hij dat de trend naar meer open data impact zal hebben op uitvoeringsorganisaties als DUO en IvHO. Hij stelt de Engelse overheid als voorbeeld, en stelt voor om de volgende bijeenkomst hier over te presenteren.

Jacob Hop vraagt aan Roberto of gegevens die vanuit DUO ('DUO-foto's') na een bewerking door de Inspectie bij de MBO-instelling komen, ook verbeterd en versneld beschikbaar kunnen komen. Nu

ontvangt het MBO deze data pas in juni, terwijl het MBO nu via een workaround zelf de relevante data in november opneemt in het jaarverslag, zodat verbeteringen in het nieuwe schooljaar meegenomen kunnen worden.

Er ontstaat discussie over het formaliseren van business-afspraken die horen bij informatieuitwisselingen en hoe bijv. om te gaan met wijzigingen hierop. Geconcludeerd wordt dat binnen de architectuur ook principes opgenomen moeten worden zoals 'bij elke informatielevering horen formele zakelijke afspraken incl. service level'. De concrete afspraken moeten bij de dienstverlening zelf zijn vastgelegd. Roberto neemt al deze suggesties mee.

3. Edustandaard jaarplan 2016

Henk Nijstad van Bureau Edustandaard presenteert de hoofdlijnen van het jaarplan 2016 van Edustandaard – de concept presentatie staat op de Edustandaard-website. Centraal in het jaarplan staan 4 thema's. In dit verslag worden alleen de discussiepunten benoemd.

Thema: werken onder ROSA referentiearchitectuur

Brian Dommisse merkt als voorzitter van de IAA-werkgroep (die vanuit het SION-programma overkomt) op dat voor het verder uitwerken van een stelselarchitectuur voor het onderwijs meer inbreng nodig is vanuit de private sector. Op dit moment zijn vooral Kennisnet, Surf en DUO hierin actief, overigens op basis van bestaande use cases en knelpunten die eerder zijn ingebracht, maar vanwege de impact op ook de private partners is het samenbrengen in de architectuur van diverse ontwikkelingen op dit gebied zeer gewenst. Bovendien zit bij de private partijen ook veel kennis en ervaring. Paul de Wit spreekt zijn bezorgdheid uit of publiek en privaat wel voldoende samenwerken naar een gemeenschappelijke IAA-architectuur en juicht deze ontwikkeling derhalve toe. Hij memoreert aan de proef die Van Dijk heeft uitgevoerd met gebruik van BSN in het bestelproces, van 2 jaar geleden en vraagt zich af of dit soort initiatieven de uitkomsten ervan meegenomen zijn in de versie die eerder binnen SION is verschenen. Brian geeft aan dat deze maar ook andere ontwikkelingen inderdaad hebben meegewogen in de eerste aanzet, maar dat op basis van voortschrijdend inzicht en laatste ontwikkelingen een nauwere samenwerking tussen alle betrokken partijen gewenst is bij het opstellen van een stelselarchitectuur incl. roadmaps hoe bestaande implementaties/projecten zich kunnen gaan ontwikkelen richting die architectuur. Op de vraag van Bram Gaakeer geeft Brian aan dat de leden van de IAA-werkgroep betrokken zijn bij IAA-onderdelen binnen het Doorbraakproject ICT&Onderwijs zoals de nummervoorziening. De Architectuurraad concludeert tot slot dat werkzaamheden van de IAA-werkgroep inderdaad een gezamenlijke aanpak van publiek en privaat vereist (net zoals dat voor de gehele ROSA geldt, waarvan IAA een onderdeel vormt), en de private partijen gaan zorgen voor actieve vertegenwoordigers in de werkgroep.

Thema: naar een gemeenschappelijke taal

Henk Nijstad geeft aan dat in 2016 vol gas doorgegaan wordt met het uitwerken van het Semantisch Platform Onderwijs (SPO), de landkaart van de onderwijs-brede semantiek, en de bijbehorende KOI-roadmap. Het SPO is de gehele verzameling semantische bronnen en de daarin opgenomen begrippen en gegevens die voor het Nederlandse onderwijs relevant is, inclusief de definities en omschrijvingen van die begrippen en hun onderlinge relaties. En met verwijzingen in welke gegevenswoordenboeken, architecturen, vocabulaires en standaarden ze voorkomen, in welke domeinen (processen of informatiemodellen) ze relevant zijn en in welke systemen ze geregistreerd zijn. En indien relevant ook een link naar wetgeving. Het Semantisch Platform Onderwijs is niet één allesomvattend systeem of gegevenswoordenboek, maar samenhangend stelsel van domeinmodellen, vocabulaires,

uitwisselstandaarden e.d., dat te beschouwen is als één geheel en dat inzicht geeft in de relevante begrippen en de hierboven geschetste relaties. Het KOI vormt in feite de kapstok voor het SPO.

Gerald Groot Roessink spreekt uit dat hij er in gelooft, maar twijfels heeft wanneer de verwachte opbrengsten kunnen worden verzilverd (efficiëntere uitwisseling, snellere ontwikkeling van standaarden) en hoe groot die dan daadwerkelijk zijn. Bram Gaakeer geeft aan dat na de presentatie in de Architectuurraad van juni 2015 bleef hangen dat het nu nog als te ingewikkeld wordt ervaren door mensen die niet direct betrokken zijn. Paul de Wit vat samen dat het moet leiden tot 'het groene boekje voor het onderwijs' waarin iedereen de benodigde begrippen en de bijbehorende definities kan opzoeken.

Het lijkt voor nieuwe processen veel makkelijker om direct de gestandaardiseerde begrippen te kiezen en toe te passen, dan voor bestaande processen en hun standaarden om daartoe over te stappen. Dat laatste kan alleen via een geleidelijke weg, bijv. bij nieuwe versies van bestaande standaarden kunnen in de wijzigingen ook begrippen geharmoniseerd worden met hoe die verder in het onderwijsdomein bij voorkeur worden gehanteerd. De KOI-roadmap is dus in eerste instantie gericht op inzicht geven in alle bestaande bronnen, verzamelingen en standaarden en hun samenhang en dus niet op het daadwerkelijk aanpassen van die bestaande bronnen etc.

Jacob Hop geeft aan dat vanuit het MBO de KOI incl. tooling als heel belangrijk wordt gezien, in de Triple A-architectuur (zie verderop) is dat ook 1-op-1 meegenomen. Henk Nijstad bevestigt dat de KOI-tooling op dit moment zo wordt ingericht zodat experts met elkaar online over begrippen kunnen discussiëren.

Gerald Groot Roessink stelt voor om nog dit jaar 2015 te gaan werken aan een showcase waarin daadwerkelijk wordt aangetoond dat de KOI-methode werkt. Hij stelt concreet de casus FACET – UWLR voor. Hier is inbreng van bijv. de VDOD en GEU noodzakelijk en er is een directe link met de uitwerking van het domeinmodel Toetsen en Examineren waar Bart Ratgers van CvTE de trekker van is. Met de showcase in de hand zou in februari 2016 de SPO-werkgroep (Semantisch Platform onderwijs) opgericht kunnen worden, die de semantische landschapskaart beheert en ook het KOI-model. De Architectuurraad neemt dat plan over. Naast Gerald Groot Roessink geeft ook Jacob Hop aan hierbij betrokken te willen zijn.

Jacob vraagt verder of inmiddels bekend is hoe het beheer van het Onderwijsaanbod-model (OA) is belegd. Brian en Gerald geven aan dat hier nog geen knoop over is doorgeslagen. Dit vraagstuk ligt nu nog als aandachtspunt bij de Projectgroep OA.

Thema: informatiebeveiliging en standaarden

Zie verslag punt 5.

Thema: Stimulering gebruik

De Standaardisatieraad heeft verzocht om meer inzicht te krijgen in de staat van implementatie van de diverse standaarden, en welke bottlenecks belemmerend zijn. Met deze informatie kan de Standaardisatieraad meer sturing geven en een gerichte discussie voeren over 'comply or explain'. Ook vanuit Forum Standaardisatie van de nationale overheid wordt veel nauwkeuriger bijgehouden van standaarden wat de status van implementatie is. Bureau Edustandaard heeft een voorbeeld-overzicht ontworpen die per standaard ingevuld kan worden. Deze wordt op 5 november aan de Standaardisatieraad gepresenteerd.

Thema: aanscherping procedure Edustandaard

De Standaardisatieraad heeft Bureau Edustandaard verzocht om een aanscherping van de beheerprocedures nav. enkele casussen die (kleine) verstoringen het proces kenden (in beheer name van EDEXML in voorjaar 2014, te korte tijd tussen advies werkgroep en besluitvorming standaardisatieraad over Edukoppeling in juli 2015 en registratie- en vaststellingsproces van DEP). Daarnaast is het belangrijk ook de mandatering aan te scherpen, oa. vanwege het beheer nu van ROSA en de 3 bijbehorende werkgroepen. Het Bureau stelt een aantal verbeteringen voor, waaronder:

- Besluitvorming werkgroepen formaliseren, ook apart advies vanuit de werkgroepen aan de Standaardisatieraad naast het advies van Bureau Edustandaard en de Architectuurraad.
- Duidelijker profiel werkgroep vs. Architectuurraad (zo min mogelijk overlap). Meepraten over de inhoudelijke specificaties en de impact op een concrete implementatie gebeurt in de werkgroepen, niet in de Architectuurraad. Daar gaat het namelijk veel meer over samenhang en implementatie in verschillende contexten
- Mandatering moet op orde zijn; communicatie tussen het lid van de Standaardisatieraad en zijn vertegenwoordiger in Architectuurraad en werkgroep is uiterst belangrijk.
- Horizontale vervanging in de Standaardisatieraad.
- Stroomlijnen documentatie.

Vastgesteld over het jaarplan:

- De Architectuurraad neemt het plan op hoofdlijnen aan.
- IAA: er komt meer deelname vanuit de private partijen w.o. GEU, VDOD en distributeurs.
- Semantiek: showcase FACET / UWLR realiseren. Oprichting SPO-werkgroep per Q1 2016.
- Aangescherpte beheer procedures: akkoord.

4. Registratie Triple A-architectuur voor het MBO

Jacob Hop presenteert de op sectorniveau opgestelde enterprise architectuur van een MBO-instelling. Hoewel er op dit moment volop wordt gewerkt aan een update (geplande oplevering eind dit jaar), is toch besloten om de huidige 1.0-versie alvast te laten registreren bij Edustandaard. Jacob Hop geeft aan dat onder invloed van Edustandaard ook het beheer op de architectuur door saMBO-ICT hernieuwd is opgepakt. Hij schetst de ontstaansgeschiedenis en ook de onderwerpen waaraan nu gewerkt wordt voor de nieuwe versie. De Onderwijscatalogus is het hart van de enterprise architectuur en de individuele student is het uitgangspunt. Jacob merkt verder nog op dat het MBO de enige sector is waarin de student een formele overeenkomst heeft met de instelling, nl. voor het onderwijs en praktijkstage.

Joost van Dijk vraagt door waarom de Triple A architectuur zo'n grote impact had dat leveranciers zich hier grootschalig op gingen richten al vrij snel na het beschikbaar komen. Dat komt vooral omdat er een grote leemte was, en veel onduidelijkheid over processen, gegevens, randvoorwaarden etc. En Triple A schetste een duidelijk framework, dat bovendien door (vrijwel) alle MBO-instellingen werd gedragen.

In de nabije toekomst zal ook het primaire leerproces uitgewerkt worden.

De Architectuurraad besluit positief over registratie van de Triple A-architectuur versie 1.0.

5. Informatiebeveiliging in het onderwijs

De Standaardisatieraad verzocht op 5 juli om een overzicht te krijgen welk portfolio nu precies binnen Edustandaard valt op het gebied van Informatiebeveiliging, en hoe de aansluiting is met de diverse ketenprojecten waar dit een rol speelt. Tonny Plas presenteert hierover; in feite betreft het 4 onderdelen:

1. ROSA Katern Informatiebeveiliging
2. Certificeringsschema ICT-leveranciers
3. Edukoppeling architectuur
4. IAA-architectuur

Gerald Groot Roessink meldt dat er een overheidsbrede Regieraad Beveiliging is. Het is belangrijk dat we hier pro-actief betrokken zijn zodat er geen onverwachte besluiten op het onderwijs afkomen. Bram Gaakeer merkt op dat het onderwijs eerst zijn eigen informatiebeveiliging op orde moet hebben, dan kan beter worden geanticipeerd op overheidsbrede ontwikkelingen.

Het voorstel is om binnen Edustandaard de werkgroep Certificeringsschema ook het ROSA katern Informatiebeveiliging te laten beheren (dus samengaan met de werkgroep vanuit ROSA). Tonny geeft aan dat we binnen Edustandaard zo min mogelijk overlap willen qua werkgroepen en denktanken. De aanwezigen bevestigen dat de huidige (voorgestelde) opzet goed is, en dat in het verleden de overlap tussen de diverse 'tafels' veel groter was.

Paul de Wit geeft aan dat privacy in feite de grote drijver is voor standaardisatie op dit terrein: een aanbieder wil kunnen aantonen dat hij nu en in de toekomst voldoet aan de wetgeving. De Edu-K samenwerking is daarmee heel belangrijk voor Edustandaard. Paul geeft ook aan dat privaat nog niet (eenvoudig) kan aansluiten op de eisen en standaarden zoals die vanuit publiek worden gesteld. Bram Gaakeer stelt dat voor DUO andere spelregels gelden dan voor een PO-school. Hij wil graag dat inzichtelijk wordt bij welke processen welke risiconiveaus en welke maatregelen horen. Joost van Dijck geeft aan privacy en informatiebeveiliging voor de VDOD in 2016, het jaar van de privacy, heel erg belangrijk zijn als aandachtsgebieden. Hij geeft aan dat de beschikbare informatie veel toegankelijker gemaakt zou moeten worden voor de diverse doelgroepen. Dat wordt onderschreven door alle aanwezigen. Dat is een taak voor Bureau Edustandaard (oa. via het ROSA-katern / ROSA-wiki) en ook vanuit Kennisnet en DBP lopen er diverse initiatieven hierover. Dirk Linden meldt dat ook het ISAC (Information Sharing and Knowledge Center) hier een rol kan spelen. Jacob Hop geeft aan dat vanuit saMBO-ICT een hele goede structuur is ontwikkeld om informatie toegankelijk te maken voor de instellingen en om elkaar te helpen, via oa. werkgroepen en een hele actieve LinkedIn-community.

Bram Gaakeer vraagt zich af of standaarden voor beveiligde email ook bij Edustandaard in beheer moeten komen en ook de daaronder liggende technische verbindingen. Tonny Plas roept iedereen op om aan hem te melden wat er binnen Edustandaard nog meer wel/niet behandeld zou moeten worden tav. Informatiebeveiliging, zodat hij een compleet overzicht kan geven in de Standaardisatieraad op 5 november. Deadline 23 oktober, hierover wordt een aparte mail gestuurd.

De volgende bijeenkomst staat gepland op donderdag 14 januari 2016

Actiepunten:

#	actiehouder	datum	status
---	-------------	-------	--------

1	Het is wenselijk om Edu-iX (voorheen Eduroute) te toetsen aan het nieuwe Katern Privacy en informatiebeveiliging	Rob van der Staaij	042015	done
2	Architectuurraad informeren over de overheidsbrede standaarden-roadmap (Forum Standaardisatie).	Bureau ES	042015	Ongoing, gesloten
3	I-agenda's per sector inbrengen in ARAAD, waar relevant (continu proces)	Jacob Hop voor MBO (zie ook website saMBO-ICT); Brian Dommissie voor PO/VO	042015	Ongoing, gesloten
4	Hoe verhoudt de URI / URN-strategie van Edustandaard zich tot de overheidsbrede strategie?	Henk Nijstad	042015	Notitie beschikbaar, op agenda 1 ^{ste} bijeenkomst in 2016
5	Opstellen memo: Architectuurraad wil graag de ROSA architectuur onder haar hoede gaan nemen	Henk Nijstad (Tonny Plas)	042015	done
6	Gevraagd: Set van uitgangspunten voor het toevoegen van nieuwe (KOI-) begrippen.	Henk Nijstad	062016	ongoing
7	1-cijferbestanden in Ontwikkelagenda KOI?	Henk Nijstad	062016	done
8	Presentatie in de Architectuurraad over de Engelse overhead en open data	Gerald Groot Roessink	08102015	open
9	Deelname private partijen aan de IAA-werkgroep	Private ketenpartijen zoals VDOD, GEU, distributeurs	08102015	open
10	Uitwerken showcase FACET-UWLR als showcase ter onderbouwing van het KOI-methode	Gerald Groot Roessink (Bart Ratgers)	08102015	open
11	Alle ketenpartijen: melden aan Tonny Plas wat er binnen Edustandaard wel/niet behandeld zouden moeten worden ten aanzien van Informatiebeveiliging. Ten behoeve van het overzicht voor de Standaardisatieraad (5 november) – deadline 23 oktober	Alle ketenpartijen	08102015	open
12	Architectuur principe toevoegen over 'bij elke informatielevering horen formele zakelijke afspraken incl. service level'. De concrete afspraken moeten bij de dienstverlening zelf zijn vastgelegd.	Bureau ES	08102015	open

Verzamel agenda voor volgende bijeenkomsten:

- OSO-testinfrastructuur voor Edukoppeling
- Engelse overheid en (Linked) Open Data
- Update van: casus Uitfasering DOD-export
- Update van: Ontwikkelagenda KOI
- Status DTDL /IECK-architectuur (harmonisering) => verwacht 1ste kwartaal 2016
- TOGAF en de Architectuurraad
- Onderwijsbrede inrichting van PKI certificaten en identificatie scholen